

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2023 talousarvioesitys

19.9.2022

Budjettitalouden tulot 72,5 mrd. euroa
Budjettitalouden menot 80,5 mrd. euroa
Budjettitalouden tasapaino -8,0 mrd. euroa

Talouden näkymistä

- Vuonna 2022 BKT:n kasvu yltää 1,7 prosenttiin hyvän alkuvuoden siivittämänä.
- Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna 2022 ja jäävän alkuvuonna 2023 hitaammaksi kuin vielä kesällä ennakoitiin.
- Vuonna 2023 BKT:n ennakoidaan kasvavan 0,5 %.
- Inflaatio on korkeimmillaan v. 2022 ja hidastuu keskimäärin 3,2 prosenttiin v. 2023.
- Vaikka inflaatio hidastuu v. 2023, heikentää se edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua ja yksityisen kulutuksen kasvunäkymät pysyvät heikkoina.

Kansantalouden kehitys

	2020	2021*	2022**	2023**
BKT:n arvo, mrd. euroa	238,0	251,4	268,9	278,6
BKT, määrän muutos, %	-2,2	3,0	1,7	0,5
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,6	6,7
Työllisyysaste, %	70,7	72,3	73,9	73,8
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	0,3	2,2	6,5	3,2
Pitkä korko, 10 v, %	-0,2	-0,1	1,4	1,8

Julkisen talouden näkymistä

- Julkisen talouden alijäämä pienenee vielä v. 2022 nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun tukemana.
- Vuodesta 2023 lähtien alijäämä alkaa kasvaa. Nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana lähitulevaisuudessa.
- Pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa mm. väestön ikääntymisen johdosta, eikä julkinen talous siksi ole kestävällä pohjalla.
- Arvio kestävyysvajeesta on noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Taulukko:

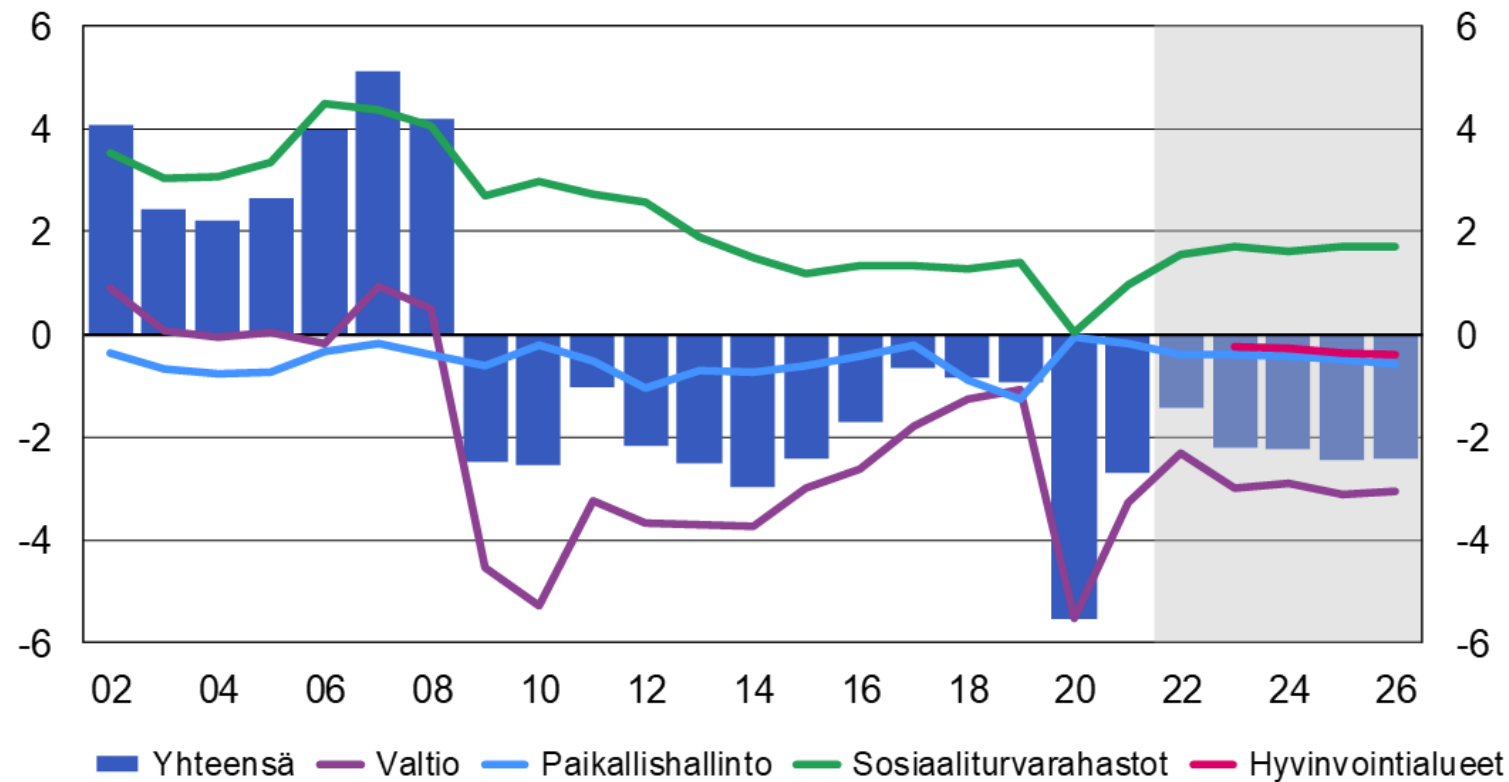
1) VM:n kansantalousosaston arvio valtion velasta eroaa budjetoidun perusteella arvioidusta.

Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

% BKT:sta	2020	2021*	2022**	2023**
Verot ja sosiaalityrvamaksut	41,8	42,9	42,4	41,9
Julkisyhteisöjen menot	57,2	55,5	53,9	54,7
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2
— Valtionhallinto	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0
— Paikallishallinto	0,0	-0,2	-0,4	-0,4
— Hyvinvointialueet				-0,2
— Työeläkelaitokset	0,1	0,8	1,4	1,3
— Muut sosiaalityrvarahastot	-0,1	-0,1	-0,1	0,1
Perusjäämä	-4,8	-2,2	-0,8	-1,5
Rakenteellinen jäämä	-3,8	-2,0	-1,0	-1,5
Julkisyhteisöjen bruttovelka	74,8	72,3	71,2	72,7
Valtionvelka ¹⁾	52,5	51,2	50,8	52,0

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

Julkisyhteisöjen rahoitusasema
suhteessa BKT:hen, %

Finanssipolitiikan linja vuonna 2023

- Pääministeri Marinin hallitus toteuttaa aktiivista ja vastuullista finanssipolitiikkaa, joka mitoitetaan suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla.
- Finanssipolitiikka oli koronapandemian aiheuttamassa taantumassa voimakkaasti elvyttävää.
- Koronakriisistä toipumisen jälkeen maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan, nopean inflaation sekä energiakriisin takia. Keväällä 2022 otettiin käyttöön kehyksen poikkeuslauseke, joka kattaa mm. tilanteeseen välittömästi liittyvät maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden, kyberturvallisuuden ja huoltovarmuuden välttämättömät menolisäykset.
- Talousarvioesitys sisältää vuoteen 2023 kohdistuen toimia, joilla tuetaan kansalaisten ostovoimaa kuluttajahintojen poikkeuksellisen nopean nousun vuoksi sekä toimia, joilla pyritään lieventämään sähkön korkean hinnan vaikutuksia.
- Rakenteellisella jäämällä arvioituna hallituksen finanssipolitiikan viritys on lievästi elvyttävää v. 2023.

Toimet ostovoiman tukemiseksi poikkeuksellisen inflaation oloissa

- Talousarvioesitys sisältää useita toimenpiteitä, joilla tuettaisiin kansalaisten ostovoimaa kuluttajahintojen poikkeuksellisen nopean nousun vuoksi.
- Varhaiskasvatusmaksuja ehdotetaan alennettavaksi pysyvästi 70 milj. eurolla. Lisäksi yksityisen hoidon tuen hoitolisään ehdotetaan 100 euron korotusta. Molempien toimien vaikutukset kunnille kompensoitaisiin yhteisöveron jako-osuuden kautta.
- Työttömyysturvan lapsikorotukseen ehdotetaan 20 prosentin sekä toimeentulotuen alle 18-vuotiaiden lasten perusosaan 10 prosentin korotusta vuoden 2023 ajaksi. Opintorahan huoltajakorotukseen ehdotetaan 10 euron ja lapsilisän yksinhuoltajakorotukseen 5 euron nostoa kuukaudessa vuoden 2023 ajaksi. Edellä mainittuihin toimenpiteisiin varataan yhteensä n. 49 milj. euroa.
- Ehdotuksen mukaan lääkekattoon ei v. 2023 tehdä indeksikorotusta, mikä lisää valtion menoja n. 8,7 milj. eurolla.
- Henkilökuljetusten arvonlisävero ehdotetaan laskettavaksi nolnaan tammi—huhtikuulle 2023. Tämä vähentäisi valtion arvonlisäverotuottoja arviolta 52 milj. eurolla.
- Budjettiriihen pöytäkirjamerkintöjen mukaan hallitus sisällyttää syksyn lisätalousarvioon rahoituksen ylimääräisen lapsilisäkuukauden maksamiseksi.

Toimet sähkön korkean hinnan vaikutusten lievittämiseksi

- Sähkön korkean hinnan vaikutusten lieventämiseksi sähkön arvonlisäverokantaa alennettaisiin 10 prosenttiin joul—huhtikuulta. Tämä vähentäisi valtion arvonlisäverotuottoja arviolta 209 milj. euroa.
- Tuloverotuksessa otettaisiin käyttöön kotitalousvähennykseen liitettävä määräaikainen sähkövähennys. Tämän toimen vaikutus verotuottoon (kaikki veronsaajat) on arviolta 300 milj. euroa.
- Myös yleisen asumistuen lämmitysnormiin sekä omakotitaloasujien hoitonormiin ehdotetaan muutoksia. Eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormia korotetaan 1.1.2023 alkaen nykysääntelyn mukaisesti. Energianhinnan nousun vuoksi arvio korotustarpeesta on 57 %. Vastaavalla prosentilla korotetaan yleisen asumistuen lämmitysnormia ja omakotitalon hoitonormia 1.1.2023 alkaen. Arvio lisäkustannuksista vuodelle 2023 on yhteensä n. 6,3 milj. euroa.

Budjettitalouden menot (1/2)

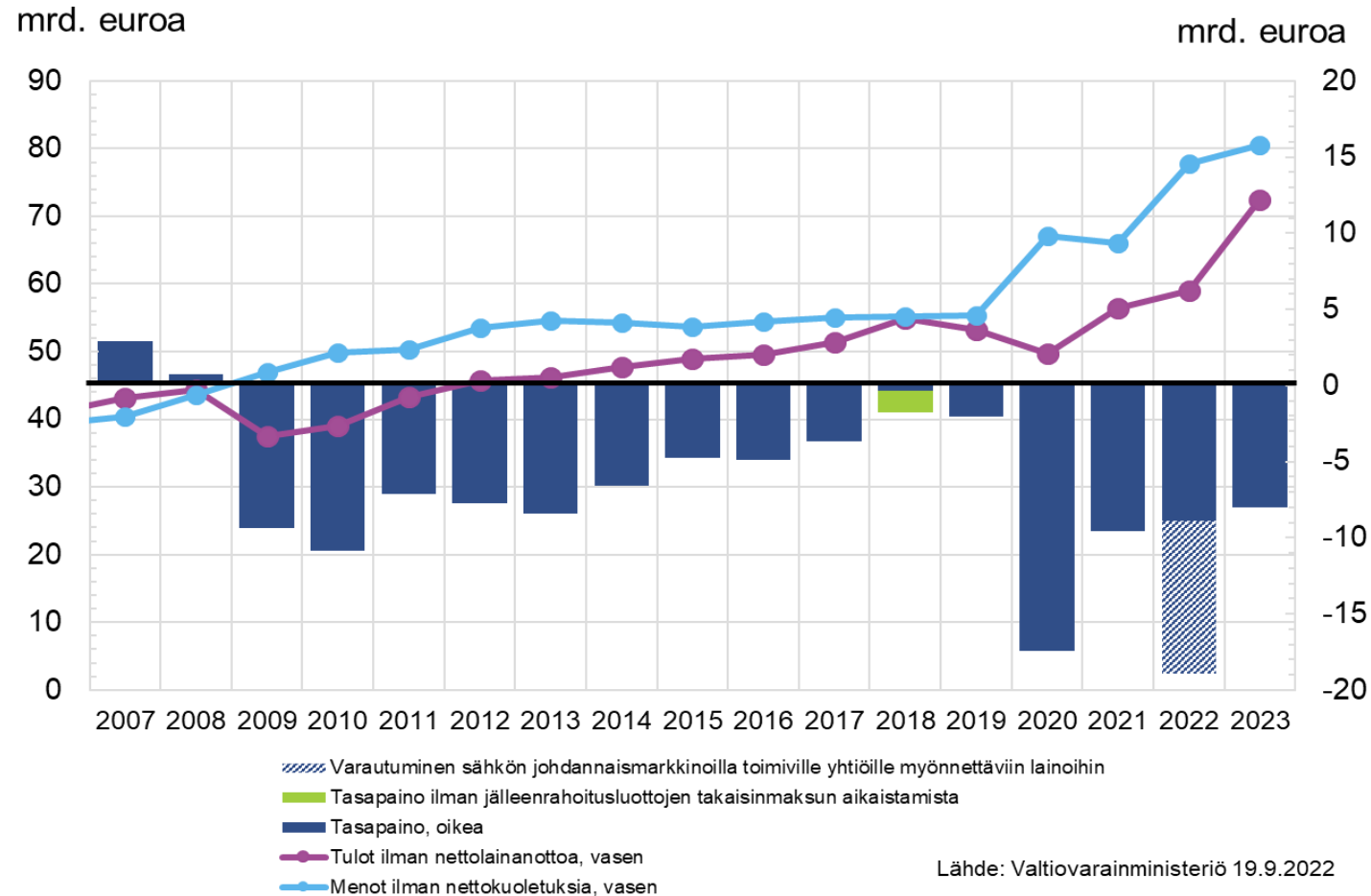
- Talousarvioesityksen määrärahoiksi ehdotetaan 80,5 mrd. euroa, mikä on 15,6 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen seurauksena budjettitalouden menojen taso nousee koko vuoden tasolla n. 14 mrd. eurolla. Hyvinvointialueiden vuoden 2023 yhteensä 22,5 mrd. euron rahoituksesta 1,9 mrd. euroa maksetaan jo joulukuussa 2022.
- Vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa ei ollut vielä mukana Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan vuoksi päätettyjä toimia. Näiden toimien kokoluokka on n. 2 mrd. euroa sekä v. 2022 että v. 2023.
- Kun otetaan huomioon edellä mainitut tekijät, menojen kasvu v. 2023 on n. 2,5 mrd. euroa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon nähden.

Budjettitalouden menot (2/2)

- Vuoden 2023 menotaso nostavat mm. laki- ja sopimusperusteiset indeksikorotukset.
 - 2,4 mrd. euroa hyvinvointialueiden indeksikorotus mukaan lukien
 - 1,6 mrd. euroa hyvinvointialueiden indeksikorotus pois lukien
- Lisäksi valtionvelan korkomenojen arvioidaan kasvavan vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon nähden n. 1 mrd. eurolla yleisen korkotason kasvun myötä.
- Toisaalta budjettitalouden menot vähenevät v. 2023 mm. koska koronapandemiaan liittyvät menot pienenevät ja monet hallituksen päättämät määräaikaisten menolisäykset (mm. tulevaisuusinvestoinnit) päättyvät.
- Hintatason muutos ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen aiheuttama rakenteellinen muutos huomioiden hallinnonalojen määrärahat kasvavat noin ½ prosenttia vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.

Budjettitalouden tasapaino

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Lähde: Valtiovarainministeriö 19.9.2022

Tasapaino:

2019 (TP): -2,0 mrd. euroa

2020 (TP): -17,4 mrd. euroa

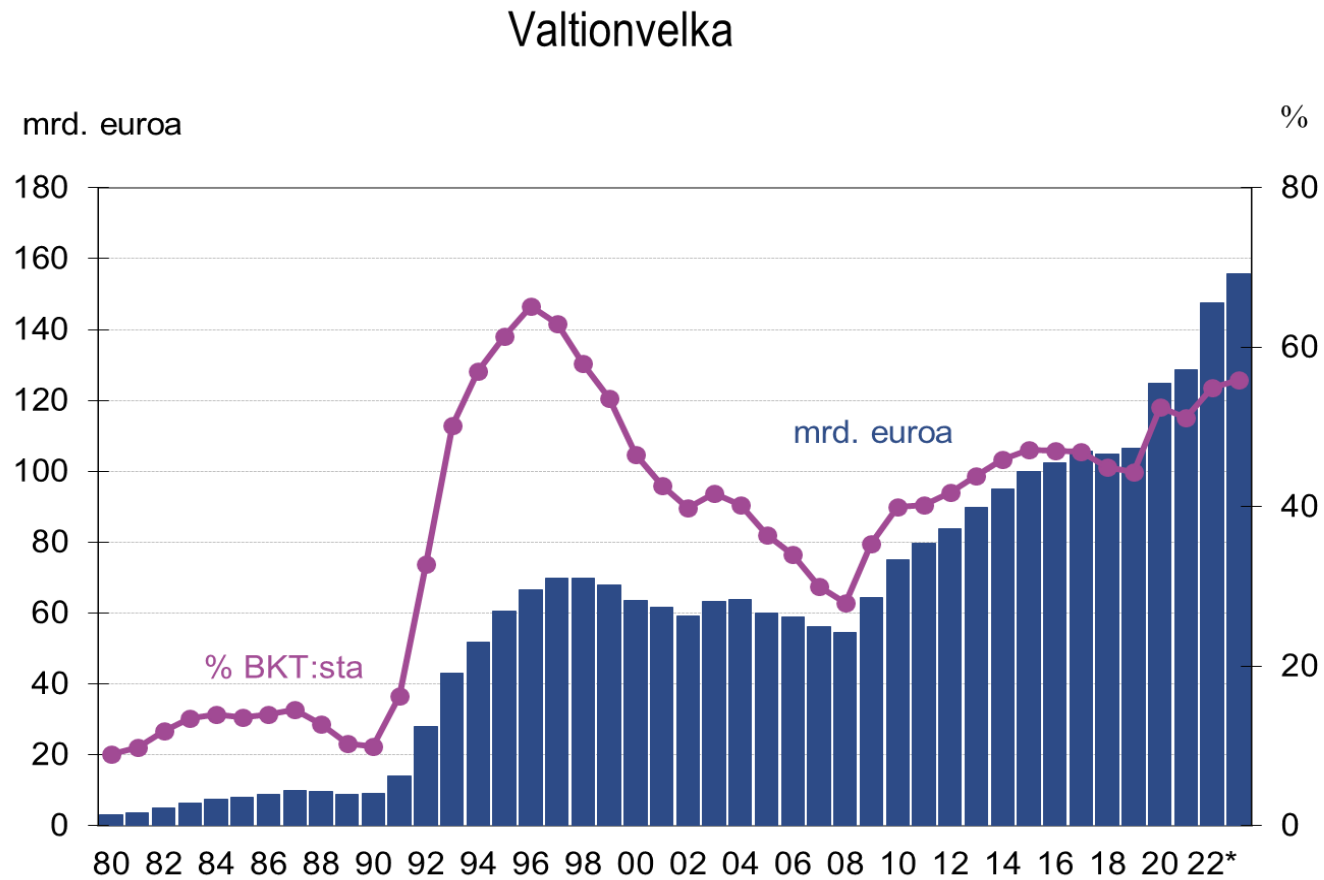
2021 (TP): -9,6 mrd. euroa

2022 (LTA III): -18,9 mrd. euroa

2023 (TAE): -8,0 mrd. euroa

Talousarvion mukaisen valtionvelan arvioidaan olevan vuoden 2023 lopussa n. 156 mrd. euroa, mikä on n. 56 % suhteessa BKT:hen. LTA III 2022 myötä velka-arvio on kohonnut 10 mrd. eurolla merkittäviin lainanmyöntötarpeisiin varautumisen vuoksi.

Lähde: Valtiovarainministeriö 19.9.2022

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET